

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	42573
Nom	Noves manifestacions de la delinqüència
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	7.0
Curs acadèmic	2021 - 2022

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2118 - M.U. en Criminologia i Seguretat 12- V.1	Facultat de Dret	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2118 - M.U. en Criminologia i Seguretat 12- V.1	2 - Manifestacions de la delinqüència	Obligatòria

Coordinació

Nom	Departament
PONS SALVADOR, GEMMA	300 - Psicologia Bàsica

RESUM

L'assignatura 'Noves Manifestacions de la delinqüència' té una càrrega lectiva de 7 ECTS i s'integra en el mòdul obligatori 'Manifestacions de la delinqüència' del Màster. Atén a l'anàlisi de fenòmens criminals emergents i qüestions d'actualitat en l'estudi de la delinqüència. Imparteix aquesta assignatura professorat procedent de les àrees Dret penal, de Personalitat avaluació i tractaments psicològics, de Psicologia bàsica i de Sociologia.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No procedeix.

COMPETÈNCIES

2118 - M.U. en Criminologia i Seguretat 12-V.1

- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements adquirits i la seua capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.
- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Ser capaços de buscar, seleccionar, ordenar, analitzar i sintetitzar la informació, seleccionant i contrastant aquella que resulta pertinent per a la presa de decisions, elaboració d'estratègies i assessorament.
- Ser capaços d'analitzar de forma crítica tant el seu propi treball com les aportacions d'altres persones, contemplant en conjunt i tenint en compte els distints aspectes i les implicacions de les decisions i opcions adoptades, sabent triar o aconsellar les més convenientes dins de l'ètica, la legalitat i els valors de la convivència social.
- Desenvolupar la labor professional i investigadora des del respecte als drets fonamentals i d'igualtat entre hòmens i dones, la promoció dels Drets Humans i els principis d'accessibilitat universal i disseny per a tots, d'acord amb els valors propis d'una cultura de pau i de valors democràtics.
- Conèixer l'evolució de la criminalitat i contextualitzar els seus canvis i la seua incidència en matèria de seguretat i de por al delictes i alarma social, des d'una elevada competència en l'anàlisi i contrast d'esta informació.
- Identificar fenòmens criminals emergents en la societat dels nostres dies i analitzar criteris que permeten comprendre el seu abast i la gestió social d'estos fenòmens, aplicant els coneixements criminològics a la seua avaluació i a l'anàlisi de la seua rellevància forense i del seu impacte en matèria de seguretat.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

L'estudiant haurà de:

- 1) Conèixer l'evolució de la criminalitat i contextualitzar els seus canvis.
- 2) Identificar fenòmens criminals emergents en la societat dels nostres dies i analitzar criteris que permeten comprendre el seu abast i la gestió social d'aquests fenòmens.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. Delictes relacionats amb la corrupció.

Problemàtica criminològica i qüestions de política criminal. Anàlisi de les figures delictives.

2. Delictes relacionats amb el tràfic de drogues.

Problemàtica criminològica i qüestions de política criminal. Anàlisi de les figures delictives.

3. Dret penal i noves tecnologies.

1. Dret penal i noves tecnologies: aproximació general. Delictes informàtics i cibercriminals. Delictes comesos a través de la informàtica i delictes comesos contra la informàtica. Marc normatiu. Referència a la legislació internacional. Tendències polític-criminals actuals. Referència a l'avantprojecte de reforma del Codi penal de 2013. 2. Trets generals d'aquesta classe de criminalitat. El cibercriminador i les cibervíctimes. La qüestió de la xifra negra. Problemes de persecució d'aquestes conductes. Delictes transfronterers en Internet i llei penal aplicable. 3. Stalking, ciberasetjament i cyberbullying. Possessió i distribució de pornografia infantil. 4. Delictes contra la intimitat i delictes contra l'honor. La llibertat d'expressió i de comunicació en la xarxa i el Dret penal. El control de la xarxa en un Estat democràtic. 5. Delictes contra el patrimoni i contra l'ordre socioeconòmic. Robatoris i estafes informàtiques. Danys informàtics. Delictes contra la propietat intel·lectual. Altres delictes. 6. Prevenció i detecció de la cibercriminalitat. Qüestions probatòries.

4. Perillositat criminal i pronòstic de perillositat.

Perillositat criminal i valoració del risc de reincidència. Mètodes de predicció de la perillositat. Fiabilitat del pronòstic de perillositat. La perillositat criminal com a pressupòsit de conseqüències jurídic-penals; criteris polític-criminals, normativa penal vigent i expectatives de futur.

5. L'explotació sexual infantil i altres manifestacions d'abús sexual i violència sobre xiquets/es i dones.

L'Explotació Sexual Infantil (ESI) no és un fenomen recent. No obstant això, les noves tecnologies com Internet, el fàcil accés als viatges i la globalització han donat lloc a noves formes de ESI, produint-se un increment general de l'explotació i representant noves manifestacions de la delinqüència. D'altra banda, convé distingir entre la ESI i altres accions de maltractament infantil, inclòs l'abús sexual, que ocorren més en un context domèstic. En aquests últims casos els delictes són comesos per persones pròximes als xiquets i xiquetes, el que dificulta amb freqüència la seua detecció. Aquestes formes de maltractament alhora s'expliquen des de processos psicològics distints dels quals ocorren en els casos de la violència contra la parella. Tenint en compte l'exposat, els objectius principals són que els alumnes del màster coneguen la ESI, les seues implicacions així com les diferències amb altres formes d'abús o maltractament. Els objectius específics que es pretenen són els següents: 1) Conèixer les dimensions de la ESI, amb les seues diferents manifestacions. 2) Coneixement de les característiques i atribucions dels actors de la ESI. 3) Diferenciar entre els processos implicats en la ESI i l'abús sexual infantil en l'àmbit domèstic. 4) Analitzar, integrar i entendre els diferents tipus i facetes del maltractament infantil. 5) Entendre les diferències entre el maltractament infantil i el maltractament a la parella.

6. Menors infractors i delinqüència juvenil.

Els problemes de relació entre els joves i les seues famílies, els problemes de comunicació i de violència en els centres educatius, i finalment els problemes de convivència en els carrers, barris o municipis, retraten la realitat social en la qual vam viure actualment. La Justícia de Menors no pot donar solució a cadascun dels conflictes que sorgeixen i en massa ocasions, es mostra desbordada davant el gran nombre de demandes. La Mediació Penal amb menors és una alternativa positiva per a respondre davant aquests conflictes. Però, és necessari, actuar en matèria de prevenció i des de l'àmbit comunitari, degut al fet que els menors de 12 a 14 anys, no reben cap tipus d'intervenció, doncs la Llei Orgànica 5/2000, de 12 de Gener, reguladora de la responsabilitat penal, no els contempla. D'igual manera, l'actuació amb menors a través del disseny de programes de mediació comunitària, evitaria en alguns casos, la resposta violenta o la realització de faltes per part dels mateixos. Els programes de mediació comunitària afavoriran un major diàleg social i participació dels joves en la comunitat en la qual viuen. Els canvis socials, econòmics, culturals, afecten als joves i al desenvolupament de nous trastorns psicopatològics, problemes d'addicció, d'agressivitat, que estan generant noves manifestacions de la delinqüència en joves. Els objectius són: 1) Conèixer les variables que influeixen en el comportament violent i delinqüent, en els joves, amb les seues diferents manifestacions. 2) Coneixement de les característiques dels actors de la violència entre menors. 3) Analitzar, integrar i entendre les diferents manifestacions de delinqüència juvenil. 4) Conèixer els programes de prevenció comunitària i penal.

7. Migració, racisme i canvi social.

El fenomen migratori a Espanya: Dades estadístiques i canvi social. Interculturalitat, multiculturalitat i transculturalitat i la seua importància per a la criminologia. La construcció social de l'immigrant: percepció social i realitat. Racisme: història i noves manifestacions. Percepció social d'immigració i delinqüència. La triple criminalització de la població migrant: criminalització del procés migratori, criminalització legal a Espanya i criminalització social. Crims d'odi. Problemes i bones pràctiques. Problemes metodològics d'investigació criminològica en societats ètnicament diversos.

8. Manifestacions mediàtiques de la delinqüència.

El paper dels mitjans de comunicació per a la construcció social de la realitat: la construcció mediàtica de la delinqüència. Discursos hegemònics i contra-hegemònics. Creació mediàtica de por i seguretat. Els mitjans de comunicació i la política de seguretat. Realitat o ficció?: Influència de diferents gèneres mediàtics sobre la percepció de la realitat social. Imatges de crims, delinqüents i víctimes ideologies mediàtiques sobre el ben i el mal en la societat. Nous mitjans, cap a la pluralització de la (des-)informació. Criminologia i pràctica periodística: codis deontològics per a periodistes i lectura crítica de mitjans de comunicació.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	49,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	21,00	0
Elaboració de treballs individuals	20,00	0
Estudi i treball autònom	85,00	0
TOTAL	175,00	

METODOLOGIA DOCENT

L'assignatura s'imparteix en modalitat presencial; les classes teòriques incorporaran manifestacions aplicades de l'objecte d'anàlisi, i es combinaran el format expositiu amb sessions de seminari o de conferència i debat. Podrà demanar-se als alumnes que preparen i realitzen exposicions en classe.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà, d'una banda, a través d'un examen comprensiu de tota la matèria; i per altra banda a través de l'avaluació contínua. A aquests efectes:

- Cadascun dels professors participants en el mòdul posarà i corregirà dues preguntes de desenvolupament breu en l'examen final; l'examen constarà, doncs, de 12 preguntes, que es qualificaran –cadascuna d'elles– de 0 a 10.

- Els professors podran ponderar la qualificació obtinguda per cada alumne en les preguntes que els corresponen en funció de la seua participació en classe i de les tasques pautades en el desenvolupament de les classes; cada professor exposarà, durant el desenvolupament de la seua docència, en quins termes efectuarà aquesta ponderació, que assignarà el 30% de la nota a l'assistència i participació en classe i el 70% a l'examen presencial.

La qualificació de l'assignatura serà el terme mitjà de les 12 notes assignades pel professorat a les preguntes de l'examen (ponderades en atenció a l'avaluació contínua). Per a superar l'assignatura l'alumne haurà d'obtenir, com a mínim, 5 punts en aquest promedi.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Acale Sánchez, M. (2008). Delitos urbanísticos: la confluencia de voluntades delictivas en: Nuevas tendencias en Derecho penal económico. Seminario internacional de Derecho penal. Cádiz, pág. 155 y ss.
- Broseta Pont, Manuel/Martínez Sanz, Fernando (2011). Manual de Derecho Mercantil, Volumen I y II, 18ª Edición. Tecnos.
- C. Conde-Pumpido Ferreiro (Dir.) (2011). Código penal comentado con concordancias y jurisprudencia actualizado a la LO 5/2010 de 23 de junio de 2010. Barcelona: Bosch.
- Cugat Mauri, Miriam (2010): Sectas y sectarios ante el derecho penal. Navarra.
- De la Cuesta Arzamendi, J.L. (1998): La política criminal en materia de drogas en España, tras el nuevo Código Penal, Cuadernos de Derecho Judicial, nº 9.
- De la Cuesta Arzamendi, J.L./De la Mata Barranco, N.J. (2010): Derecho penal informático. Pamplona: Thomson-Reuters.
- Díez Ripollés, Lorenzo Copello (coords.) (1993). La actual política criminal sobre drogas: una perspectiva comparada. Valencia.
- Díez Ripollés, J.L./ Gómez Céspedes, A. (2008): La corrupción urbanística: Estrategias de análisis. Revista Española de Investigación criminológica, art. 5, nº 5.
- González Sánchez, Ignacio (2012): La reconfiguración del Estado y del castigo, en Teoría social, marginalidad urbana y estado penal. Aproximaciones al trabajo de Loïc Wacquant, Ignacio González Sánchez, editor. Madrid: Dykinson.
- II Plan de Acción contra la Explotación Sexual de la Infancia y la Adolescencia 2006-2009. Observatorio de la Infancia. Coordinado por Pons-Salvador, G. (2006). Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Disponible en línea en <http://www.observatoriodelainfanciadeasturias.es>
- III Plan de Acción contra la Explotación Sexual de la Infancia y la Adolescencia 2010-2013. Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales. Disponible en línea en www.observatoriodelainfancia.msssi.gob.es
- Jiménez Sánchez, F. (2008). Boom urbanístico y corrupción política en España, en Colección Mediterráneo Económico Modernidad, crisis y globalización, problema de política y cultura, nº 14.

- López Ortega, J.J. (dir.) (2001): Internet y Derecho penal, Cuadernos de Derecho judicial, X-2001. Madrid: Consejo General del Poder Judicial.
- Manuel Gómez Tomillo (Dir.) (2011), Comentarios al código penal, Valladolid, Lex Nova, 2011.
- Martínez Garay, L. (2016): Errores conceptuales en la estimación de riesgo de reincidencia. Revista Española de Investigación Criminológica, n. 14.
- Martínez Garay, L. (2014): La incertidumbre de los pronósticos de peligrosidad: consecuencias para la dogmática de las medidas de seguridad. Indret n. 2.
- Miró Llinares, F. (2012). El cibercrimen. Fenomenología y criminología de la delincuencia en el espacio, Marcial Pons, Madrid.
- Navas Renedo, Begoña (2001): Tratamiento jurídico de las sectas. Granada.
- Pons-Salvador, G. (2005). La lucha contra la explotación sexual infantil: un reto para los profesionales de la sexología. Sexología Integral, 2(3), 139-143.
- Romeo Casabona, C.M./Sánchez Lázaro, F. G. (eds.) (2010): La adaptación del Derecho penal al desarrollo social y tecnológico. Comares.
- Sanz Mulas, N. (2008): Corrupción urbanística (la mezcla de cemento, ayuntamientos y comisiones ilegales). La Ley penal, nº 45, enero 2008.
- Wacquant, Loïc (2010). Castigar a los pobres. El gobierno neoliberal de la inseguridad social. Barcelona: Gedisa

Complementàries

- Se indicarán referencias complementarias por los profesores de los distintos módulos.

ADDENDA COVID-19

Aquesta addenda només s'activarà si la situació sanitària ho requereix i previ acord del Consell de Govern